

50 ANYS DE LA REPÚBLICA ÀRAB SAHRAUÍ DEMOCRÀTICA, 50 ANYS DE RESISTÈNCIA SAHRAUÍ

07·02·2026

El conflicte del Sàhara Occidental constitueix un cas paradigmàtic de descolonització inacabada en el sistema internacional contemporani, marcat per la persistència d'una ocupació territorial, la vulneració sistemàtica del dret internacional i la negació prolongada del dret a l'autodeterminació del poble sahrauí. L'exemple més flagrant de l'ocupació és la Marxa Verda de 1975, una operació d'estat per expulsar el poble sahrauí de casa seva. Tanmateix, la lluita del poble sahrauí no comença ara fa 50 anys, sinó que prové de molt abans.

L'any 1884, en el marc del procés de colonització del continent africà, l'Estat espanyol va establir els primers enclavaments al territori sahrauí i en va reclamar la sobirania. Posteriorment, l'any 1900, els governs d'Espanya i França van delimitar les fronteres del territori mitjançant acords bilaterals que ignoraven completament la voluntat de la població autòctona. El 1958, el Sàhara Occidental va ser integrat formalment com a província espanyola, una decisió motivada principalment pel seu valor econòmic i estratègic, especialment pels seus recursos pesquers i pels importants jaciments de fosfats, que el convertien en un territori clau dins l'economia colonial espanyola.

A partir de la dècada de 1960, en el context del procés de descolonització que es va estendre per tot el continent africà durant el segle XX, les Nacions Unides van començar a pressionar l'Estat espanyol perquè posés fi a la seva presència colonial al Sàhara Occidental. L'Assemblea General de l'ONU va reconèixer el dret del poble sahrauí a l'autodeterminació i va instar reiteradament l'Estat espanyol, en tant que potència administradora, a organitzar un referèndum que permetés a la població decidir lliurement el seu futur polític. A aquestes pressions internacionals s'hi van sumar les del Front Polisario, moviment d'alliberament nacional sahrauí fundat l'any 1973, que amb el suport d'Algèria va iniciar una guerra de guerrilles amb l'objectiu de forçar l'inici d'un procés real de desocupació.

L'any següent, l'Estat espanyol va anunciar la seva disposició a iniciar un procés de descolonització i va comprometre's a celebrar un referèndum d'autodeterminació el 1975. Tanmateix, aquest compromís no es va arribar a materialitzar. En el context de la descomposició del règim franquista i d'una profunda incertesa política interna, el novembre de 1975 es va signar l'anomenat Acord Tripartit de Madrid, una declaració política sense validesa jurídica internacional mitjançant la qual l'Estat espanyol cedia l'administració del Sàhara Occidental al Regne del Marroc i a Mauritània, dos estats que reclamaven el control del territori des de la seva independència. Aquest acord, signat sense la participació ni el consentiment del poble sahrauí, va suposar un abandonament de facto de les responsabilitats de l'Estat espanyol com a potència administradora.

En aquest context, el Marroc va iniciar l'anomenada Marxa Verda, una operació d'estat que va mobilitzar prop de 350.000 civils marroquins, escortats per forces militars, per penetrar al territori del Sàhara Occidental i forçar la retirada espanyola. Tot i ser presentada com una mobilització pacífica, la Marxa Verda va constituir una estratègia de pressió destinada a legitimar l'annexió del territori i a impedir la celebració del referèndum d'autodeterminació, marcant l'inici de l'ocupació marroquina i d'un nou cicle de guerra, exili i repressió. Això va suposar l'inici d'una guerra amb el Front Polisario, que malgrat l'ocupació i ofensives marroquines, van aconseguir mantenir el control de la franja oriental. En aquest territori, el 27 de febrer de 1976 el Front Polisario hi va proclamar la República Àrab Sahrauí Democràtica (RASD), reconeguda per més de vuitanta països, cap dels quals pertanyent a la Unió Europea, inclòs, per tant, l'Estat espanyol. El 1991, uns acords de pau mediats per les Nacions Unides van posar fi a 16 anys de guerra armada, insistint en la necessitat de la celebració d'un referèndum d'autodeterminació del Sàhara Occidental.

D'aleshores ençà, la solidaritat internacional ha esdevingut un element clau de resistència i de pressió política. Les xarxes de suport al poble sahrauí, els moviments socials, les organitzacions de drets humans i, especialment, les entitats juvenils, han tingut un paper fonamental a l'hora de visibilitzar el conflicte, denunciar les vulneracions de drets i exigir el compliment del dret internacional. En un context de bloqueig institucional, la mobilització solidària

continua sent una eina imprescindible per mantenir viva la causa sahrauí i per avançar cap a una solució basada en la justícia, la pau i el dret dels pobles a decidir lliurement el seu futur.

Mentrestant, més de 170.000 persones sahrauís que van haver de fugir de l'ocupació marroquina continuen vivint en camps de refugiats a la regió de Tindouf, en territori algerià, en una situació de dependència humanitària crònica i d'exili prolongat, que s'ha transmès ja a diverses generacions i que constitueix una de les crisis de refugiats més duradores del món contemporani.

En aquest context, el CNJC s'ha posicionat històricament a favor de l'autodeterminació dels pobles i, en concret, a favor del reconeixement de la sobirania del Sàhara Occidental enfront de l'annexió forçada del Marroc. Aquest suport s'ha demostrat mitjançant l'històric de col·laboracions amb la Unió de Joves Saharai (UJSario) i l'aprovació de resolucions i posicionaments que demostren el compromís amb el poble del Sàhara Occidental¹. Ara resulta clau actualitzar el nostre posicionament per a reafirmar el nostre compromís amb el poble sahrauí, donat el nou context geopolític que ha empitjorat greument la situació dels drets humans i dels drets dels pobles al territori.

A finals de 2020, més de mig segle després, el conflicte del Sàhara Occidental es va reactivar militarment després de la incursió de l'exèrcit marroquí a Guerguerat, una zona desmilitaritzada al sud del territori, i el ressorgiment d'enfrontaments armats esporàdics. El Front Polisario ho va considerar una ruptura de l'alto el foc i va declarar l'estat de guerra. Amb la ruptura de l'alto el foc, la situació dels drets humans al Sàhara Occidental s'ha deteriorat greument, una situació que ja era caracteritzada per desplaçaments forçats i vulneracions sistemàtiques de drets civils i polítics, com detencions arbitràries i desaparicions forçades. Les organitzacions de drets humans denuncien la continuïtat i augment de repressió de manifestacions, persecució de periodistes, tortures i abusos greus a activistes favorables a l'autodeterminació, incloent-hi agressions sexuals a dones activistes de part de les forces d'ocupació marroquines.

¹ Els documents que recullen el posicionament històric del CNJC en aquesta matèria són: "El CNJC en suport a Palestina, Kurdistan i el Sàhara Occidental: tres pobles de l'arc mediterrani en conflicte" (2014) i "Solidaritat amb el Sàhara Occidental" (2018).

En afegit, la commemoració dels cinquanta anys de la Marxa Verda ha coincidit amb una nova resolució del Consell de Seguretat de les Nacions Unides. A final de l'any 2025, el Consell de Seguretat de l'ONU va acordar prorrogar un any la Missió de les Nacions Unides per al Referèndum del Sàhara Occidental (MINURSO) amb un text que, per primera vegada, inclou una resolució que reconeix de facto la sobirania marroquina sobre el territori ocupat i elimina la referència explícita a la celebració d'un referèndum d'autodeterminació, negant el dret a l'autodeterminació del poble sahrauí.

Avui en dia, les reivindicacions del poble sahrauí han de ser més presents que mai. D'entrada, perquè a finals de l'any passat va fer cinquanta anys de l'inici de la Marxa Verda, i mig segle després el Sàhara Occidental continua ocupat i dividit. A l'oest del territori, el Marroc controla les principals ciutats, on viu la major part de la població, així com la sortida al mar que permet l'activitat pesquera i les mines de fosfat, fet que ha convertit el Regne del Marroc en un dels principals actors mundials en el control d'aquest recurs, gràcies a l'explotació il·legal del territori sahrauí. A l'est, el Front Polisario manté el control de les anomenades zones alliberades; la República Àrab Sahrauí Democràtica (RASD). Ambdues zones estan separades per un mur militaritzat de més de 2.700 quilòmetres, fortificat amb mines i instal·lacions militars, que divideix famílies, comunitats i formes de vida.

Tot i que la resolució manté formalment la necessitat de trobar una solució política justa, duradora i mútuament acceptable que permeti l'autodeterminació del poble sahrauí, l'acceptació del Pla d'Autonomia presentat pel Marroc ha consolidat un gir diplomàtic que ja havia iniciat l'Estat espanyol l'any 2022, trencant amb la posició de neutralitat que havia mantingut fins aleshores. Aquest canvi va comportar el trencament de relacions amb el Front Polisario i el congelament del comerç exterior d'Algèria amb l'Estat espanyol, evidenciant les conseqüències geopolítiques d'un conflicte encara no resolt. L'Estat espanyol, com a potència administradora del territori, té una responsabilitat històrica que no pot eludir després d'haver colonitzat el territori durant gairebé un segle

La persistència del conflicte del Sàhara Occidental no pot entendre's sense analitzar els interessos polítics, econòmics i estratègics que condicionen les

posicions dels diferents estats implicats. El control dels recursos naturals, l'estabilitat regional al nord d'Àfrica, la cooperació en matèria migratòria i de seguretat, així com els equilibris geopolítics entre potències regionals i internacionals, han situat sovint el respecte als drets del poble sahrauí en un segon pla. Aquesta instrumentalització del conflicte com a peça dins l'engranatge geopolític global ha contribuït decisivament a perpetuar una situació d'injustícia que s'allarga des de fa dècades.

Així doncs, s'evidencia que les institucions governamentals internacionals estan lluny de voler acabar amb el conflicte i d'oferir una solució d'autodeterminació pel poble sahrauí. Des del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, entenem que la solidaritat internacional és un deure, i per tant reafirmem, mitjançant aquesta resolució, el nostre compromís amb el Sàhara Occidental i amb el dret a l'autodeterminació dels pobles. La tasca duta a terme pel CNJC envers el Sàhara Occidental és àmpliament coneguda, basada en la denúncia, la sensibilització i la cooperació amb el poble sahrauí, i en especial amb la UJSario, la branca juvenil del Front Polisario. Ara més que mai cal reforçar aquesta tasca des de tots els àmbits del Consell, i unir forces per acabar amb una de les majors injustícies del món.

Per tots aquests motius, el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya i les seves entitats membre, acorden:

- **Reafirmar el reconeixement del Sàhara Occidental** com un territori ocupat i reiterar el reconeixement del dret a l'autodeterminació del poble sahrauí a través de la celebració d'un referèndum lliure, democràtic i amb garanties internacionals, tal com estableixen les resolucions de les Nacions Unides i el dret internacional.
- **Denunciar el paper passiu històric de l'ONU**, exigir la fi d'aquesta inactivitat i la seva implicació en el respecte dels drets de la població sahrauí.
- **Denunciar la situació de vulneració de drets humans i civils** que ha patit i continua patint el poble sahrauí per part del Marroc, a

conseqüència del conflicte bèl·lic i de l'ocupació de les terres del Sàhara Occidental.

- **Rebutjar el Pla d'Autonomia proposat pel Marroc** i mostrar la disconformitat amb el nou rumb que estableix la Resolució 2797, aprovada pel Consell de Seguretat de les Nacions Unides el 31 d'octubre de 2025.
- **Exigir als estats i als organismes internacionals que treballin per a trobar solucions pacífiques** del conflicte, basades en el dret internacional, la reparació i la justícia.
- **Enfortir els llaços de cooperació i solidaritat amb la UJSario i el poble sahrauí.**
- **Augmentar l'activitat de sensibilització al territori català** per donar a conèixer el conflicte, amb especial èmfasi en la població jove.
- **Promoure la cooperació en xarxa a Catalunya** entre les entitats que juvenils que treballen a favor de la causa sahrauí.
- **Utilitzar els espais internacionals i fòrums Euro-Mediterranis** on el CNJC i les seves entitats membres participen per defensar els drets humans i la pau, i situar la solidaritat amb el Sàhara Occidental com un tema de cooperació necessari i prioritari.
- **Instar al Govern de la Generalitat de Catalunya a què pressioni l'Estat espanyol** perquè assumeixi la seva responsabilitat, trenqui relacions polítiques i comercials amb el Regne del Marroc i emeti un posicionament favorable a la celebració d'un referèndum d'autodeterminació pel Sàhara Occidental.
- **Instar al Govern de la Generalitat de Catalunya**, i en especial a la Direcció General de Cooperació al Desenvolupament, **a mantenir el Sàhara Occidental com a àrea prioritària de la Mediterrània** en el futur Pla Director de Cooperació i a assegurar els recursos necessaris perquè s'hi doni una cooperació de qualitat i sostinguda al llarg dels anys.
- **Instar al Govern de la Generalitat de Catalunya a dur a terme les gestions pertinents** que possibilitin el reconeixement internacional i l'autodeterminació de tots els pobles i, en concret, del poble sahrauí.

- **Instar al govern de la Generalitat a establir relacions institucionals** amb el Govern de la República Àrab Sahrauí Democràtica (la RASD) i donar suport a la celebració d'un referèndum d'autodeterminació.

Resolució presentada per:

Servei Civil Internacional (SCI), Jovent Republicà i Secretariat del CNJC.